

La Televisió i els Països Catalans (II)

Dins les primeres jornades de la televisió autònoma desenvolupades a Saragossa el passat mes de maig el director general de mitjans de comunicació de l'Estat, Francisco Virseda, assegurarà que la llei del tercer canal és la més avançada de tots els països europeus (premsa dia del 5. V. 1984) tot i valorar els problemes pendents: xarxa d'enllaços del tercer canal, planificació de les inversions, accés de TV3 i Euskal-Teleista a la U.E.T. etc. Si de debò tal afirmació fou dita no hi ha dubte que les possibilitats de col·laboració entre la Corporació Catalana de RTV i RTVV, així com amb les Illes serà un element cabdal en la normalització de la nostra cultura, donat que l'àrea receptora a més de possibilitar la realització de projectes comuns com la producció de bones sèries pròpies o la compra de drets compartits serà un estímul per l'increment dels mitjans a disposar, aspecte certament de transcendència política quan uns ciutadans, especialment els illencs, estan desproveïts dels drets a gaudir d'una televisió en la seva llengua per dificultats pressupostàries i amb la col·laboració es fa rendible, objectiu de tota Administració pública, els diners de tots.

Actualment hi ha una penúria de

mitjans i una escassa franja horària en l'ús de les llengües parlades a les Illes i al País Valencià. A les Illes, per exemple, a finals del 1983, només s'emetia un programa de mitja hora diària (de 14,30 a 15).

Imagino que amb la via de la col·laboració l'Administració central no posarà cap inconvenient. La Constitució és prou clara en aquest sentit. L'article 3,3 especifica que "la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció". L'article 44,1, sobre cultura, indica que "els poders públics promouran i tutelaran l'accés a la cultura; a la qual tothom té dret". Sembla clar, doncs, que ara la paraula és en mans dels socialistes del País Valencià i d'Aragó, dels convergents de Catalunya i dels aliancistes de les Illes. El repte de la normalització cultural i lingüística no és només una frase perduda en l'ordenament jurídic estatal, sinó que cal que sigui una sentida reivindicació en la qual la necessitat juga un paper cabdal.

Davant la possible objecció de quin tipus de llengua cal emprar, m'agrada esmentar l'article "La llengua catalana a la televisió" que dos assessors lingüístics de TVE publicaren en el número extraordinari de

"Lluc", la revista cultural de les Illes, a finals del 1983. En aquest treball Josep M. Fulquet i Ferran Toutain matisen encertadament l'ús televisiu del català **estandard**, apte per a tots els Països Catalans ajustat a la normativa, sense localismes ni arcaïsmes gratuïts, enfront del català **dialectal**, apte només per a l'àrea específica del seu ús social i del català literari reservat a la creació artística i lliure en la utilització de tots els recursos lingüístics. Altrement la pronunciació, l'accent dels catalans originaris de cada un dels territoris que parlen una variant dialectal diversa, no presenta cap altra problemàtica que la simple del consum. Per a un lleidetà tan divers és un illenc com un barceloní i així successivament. Emprar però el model barceloní per a tots els territoris comportaria d'entrada un rebuig formal que aniria en detriment de l'objectiu cultural, normalització d'allò que el franquisme malmeté, de l'objectiu social, impulsar la cultura, i de l'objectiu polític rendibilitzar els diners públics i garantir els drets dels habitants de totes les terres de parla catalana. Àdhuc la Franja de Ponent.

Josep M. Figueres
Historiador